

Javaslat a

„Kürtőskalács”

Hungarikumok Gyűjteményébe történő felvételéhez

Készítette:

dr. Hantz Péter (név)

elektronikus aláírás (aláírás)

Basel, 2013. október 17. (település, dátum)

I.

A JAVASLATTEVŐ ADATAI

1. A javaslatot benyújtó személy neve:

dr. Hantz Péter

2. A javaslatot benyújtó személy vagy a kapcsolattartó személy adatai:

Név:

dr. Hantz Péter

Levelezési cím:

Friedrich Miescher Institute, CH-4058 Basel, Maulbeerstrasse 66, 1066.446

Telefonszám:

+4179 9552687

E-mail cím:

peter.hantz@fmi.ch

II.

A NEMZETI ÉRTÉK ADATAI

1. A nemzeti érték megnevezése

KÜRTŐSKALÁCS

2. A nemzeti érték szakterületenkénti kategóriák szerinti besorolása

- agrár- és élelmiszergazdaság

3. A nemzeti értéket tartalmazó értéktár megnevezése

Hungarikumok Gyűjteménye

4. A nemzeti érték rövid, szöveges bemutatása, egyedi jellemzőinek és történetének leírása

Csavarvonal alakú, édes kelt tésztából készített kalácsféleség, amelyet karamellizált cukormáz borít. Készítése során a nyers tésztacsíkot csonkakúp alakú dorongra tekerik, cukorba hengergetik, majd parázs vagy más forró felület fölött kisütik. Valószínűleg osztrák vagy szász közvetítéssel került a Kárpát-medencébe a 17. század elején. A kürtőskalácsra utaló első írásos emlék ismereteink szerint 1679-ből, első receptje pedig zabolai Mikes Mária 1784-es szakácskönyvéből származik. Kezdetben nem édesítették a felületét, a sütés után történő cukrozást csak a 19. század elején vezették be. A karamellizált cukormáz készítése a magyar konyhaművészet újításai közé sorolható, és a 19. század végén terjedt el. A sütemény mai formája Erdélyben alakult ki a 20. század első felében. A rendszerváltás idejére Magyarországon szinte teljesen kiszorították a polgári sütemények, a Székelyföldön viszont megőrződött, és innen terjedt szét újra a 21. század elején.

5. Indoklás a Hungarikumok Gyűjteményébe történő felvétel mellett

A kürtőskalács már a 19. század végére oly mértékben beágyazódott a magyar népi kultúrába, hogy Orbán Balázs legendákat jegyzett le róla. Manapság a Kárpát-medence egyik legkedveltebb édessége, szinte minden magyarországi és székelyföldi rendezvényen találkozunk vele.

A sütemény a székely-magyar gasztronómia egyik legismertebb terméke. A Kárpát-medencén kívüli termelők száma több százra tehető. A kürtőskalácsot az Európai Unió számos országa mellett olyan, távoli államokban is készítik mint Ausztrália, Új-Zéland, Japán, Tajvan, Kambodzsa, Dél-Afrikai Köztársaság, Egyiptom, Izrael, Peru, Mexikó, Amerikai Egyesült Államok, Kanada és Oroszország.

6. A nemzeti értékkel kapcsolatos információt megjelenítő források listája (bibliográfia, honlapok, multimédiás források)

www.kurtos.eu és az ott közzétett irodalom

7. A nemzeti érték hivatalos weboldalának címe:

www.kurtos.eu